

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
NÄSSJÖ KOMMUN**Datum**
2016-03-30**Handläggare**
Karolina Haag Sjöberg**Direkttelefon**
0380-5180 43**E-postadress**
Karolina.haagsjoberg@nassjo.se**Projektbeskrivning "En halv miljon idéer"
– Medborgarbudget i de mindre kommundelarna**

Postadress	Gatuadress	Telefon (v)	Telefax	Bankgiro	Org. nr.	E-postadress
571 80 Nässjö	Rådhusgatan 28	0380-51 80 00	0380-133 90	5886-9868	212 000-0548	kommunstyrelsen@nassjo.se

Innehåll

Bakgrund	4
Vad är medborgarbudget?	4
Syfte och mål.....	5
Syfte	5
Projektmål.....	5
Effektmål	5
Beskrivning av projektet	6
Projektinnehåll och arbetsätt.....	6
Kriterier	6
Definition fysisk investering.....	7
Vem får lämna förslag?	7
Vem får prioritera?	7
Antal röster	7
Arbetsätt.....	7
Geografisk omfattning	8
Övergripande tidsplan	8
Budget.....	8
Organisation.....	8
Politisk styrgrupp	8
Tjänstemannastyrgrupp	8
Projektgrupp	9
Projektplan.....	9
Geografisk indelning	9
Tidsplan och fördelning av budget.....	9
Beskrivning av medborgarbudgetprocessen	10
År 1 Planeringsår.....	10
År 2 Genomförandeår	11
Alternativt arbetsätt.....	11
Förutsättningar	11
Roller och ansvar.....	12

Effektmål	12
Uppföljning och utvärdering	12
Karta över planeringsområdenas geografiska avgränsning	13

Bakgrund

Nässjö kommun har sedan 2010 arbetat med lokala utvecklingsprojekt i kommunens fyra största kransorter med tillhörande planeringsområden: Forserum, Bodafors, Malmbäck och Anneberg. Till varje planeringsområde avsatte kommunfullmäktige en miljon kronor till lokala investeringar för att öka attraktiviteten och göra kommundelen trivsammare. Lokalt engagemang och delaktighet har varit viktiga faktorer i de lokala utvecklingsprojekten.

De lokala utvecklingsprojekten har varit framgångsrika och det finns både efterfrågan och behov av att fortsätta utvecklingsarbetet i övriga planeringsområden. Kommunfullmäktige har för perioden 2016-2018 avsatt 1 miljoner kronor per år i investeringsbudgeten till kommundelsutveckling. För att öka delaktigheten och medskapandet ytterligare samt för att hinna genomföra fler åtgärder på kortare tid har Kommunfullmäktige (2016-03-31) genom ”Plan för landsbygdsutveckling 2016-2020” beslutat att arbeta med lokal utveckling med medborgarbudget som verktyg i de åtta mindre kransorterna med omgivande landsbygd 2016-2020, det vill säga Flisby, Ormaryd, Solberga, Äng, Fredriksdal, Grimstorp, Stensjön och Sandsjöbygdens planeringsområde. Varje planeringsområde tilldelas en medborgarbudget på 500 000 kronor. Projektet har fått namnet ”En halv miljon idéer”.

Vad är medborgarbudget?

Medborgarbudget som arbetsmetod har länge använts i såväl Amerika som i Europa. Utgångspunkten är att avsätta resurser till ett område som medborgarna känner närhet och engagemang för och låta invånarna vara med och prioritera hur resurserna ska användas.

Modellen bygger på sju steg:

1. Ta fram kriterier för hur prioriteringarna ska gå till och villkor som måste uppfyllas för att ett förslag ska gå att rösta på.
2. Marknadsföring för att involvera så många som möjligt i området.
3. Idégenerering där invånarna får komma med idéer på hur resurserna ska användas.
4. Arbeta med idéerna tillsammans med invånarna och välj ut ett antal utifrån uppsatta kriterier.
5. Låt invånarna prioritera vilka idéer som ska genomföras.
6. Genomföra idéerna med medskapande av invånarna i området.
7. Följ upp

Kriterierna utgör grunden för processen och styr vad pengarna ska användas till. De beslutas politiskt. Medborgarna ska stödjas att inte bara komma med idéer utan också vara medskapande i processen så att arbetssättet med medborgarbudget hela tiden finslipas och utvecklas. Forskning visar också att ju fler gånger man genomför medborgarbudget på samma plats, desto större blir engagemanget och delaktigheten.

Av dessa anledningar är det därför viktigt att genomföra processen mer än en gång på samma ställe.

Erfarenheter från arbete med medborgardialog runt om i världen visar att:

- medborgarnas engagemang ökar
- den sociala sammanhållningen stärks
- förståelse för komplexa verksamheter som kommun/landsting ansvarar för förbättras
- en förflyttning sker ifrån protestaktiviteter till proaktivt förhållningssätt
- förtroendevalda får ökade kunskaper om medborgarnas behov, prioriteringar och förväntningar
- medborgarnas tillit till de förtroendevalda och det demokratiska systemet ökar

Syfte och mål

Syfte

Projektet ska arbeta med kommundelsutveckling i Flisby, Ormaryd, Solberga, Äng, Fredriksdal, Grimstorp, Stensjön och Sandsjöbygdens planeringsområde i syfte att:

- främja kommundelarnas attraktionskraft
- stärka kommundelarnas identitet och framtidstro
- öka delaktigheten och ansvarstagandet för de som bor och verkar i kommundelarna
- skapa trivsammare och tryggare miljöer
- stärka befintliga eller skapa nya mötesplatser
- utveckla en levande landsbygd i samverkan mellan Nässjö kommun och medborgarna.

Projektmål

Projektets mål är att genom arbetssättet medborgarbudget genomföra fysiska investeringar i Flisby, Ormaryd, Solberga, Äng, Fredriksdal, Grimstorp, Stensjön och Sandsjöbygdens planeringsområden.

Effektmål

Projektets effektmål:

- Två medborgarbudgetprocesser i varje planeringsområde ska ha genomförts när projektet är slut.
- Minst tre fysiska åtgärder ska ha genomförts i varje planeringsområde när projektet är slut.
- Minst 25 procent av invånarna, som är äldre än 5 år, ska ha deltagit i idéinlämningsfasen i den första medborgarbudgetprocessen och minst 40 procent i den andra.
- Ungefär lika många män som kvinnor ska ha deltagit i röstningen i alla genomförda medborgarbudgetprocesser.

Beskrivning av projektet

Projektinnehåll och arbetssätt

Med hjälp av verktyget medborgarbudget ska investeringsåtgärder genomföras i de åtta mindre kransorterna med omgivande landsbygd, som en del av Nässjö kommuns arbete med landsbygdsutveckling. Projektet utgår från planeringsområdenas gränser enligt kartan sist i dokumentet. Planeringsområdena som omfattas är Flisby, Ormaryd, Solberga, Äng, Fredriksdal, Grimstorp, Stensjön och Sandsjöbygden.

Två medborgarbudgetprocesser genomförs i varje planeringsområde under en fyraårsperiod, 2016-2020. Varje medborgarbudgetprocess är tvåårig och består av ett planeringsår och ett genomförandeår. De åtta deltagande planeringsområdena delas in i två grupper; norr och söder. Norra delen består av Flisby, Ormaryd, Solberga och Äng planeringsområde. Södra delen består av Fredriksdal, Grimstorp, Stensjön och Sandsjöbygdens planeringsområde.

Medborgarbudgetprocesserna i de norra planeringsområdena genomförs gemensamt med start 2016 och 2018 och processerna i de södra planeringsområdena startar gemensamt 2017 och 2019.

Kriterier

För att säkerhetsställa att åtgärderna uppfyller Nässjö kommuns övergripande målsättningar för tillsatta medel, har kommunstyrelsen fastställt kriterier (2016-04-06). Kriterierna beskriver villkoren som ska uppfyllas för att ett förslag ska vara möjligt att rösta på.

För att förslaget ska godkännas för röstning ska förslaget:

1. gälla en fysisk investering eller förberedelser för en fysisk investering (t.ex. förstudie eller projektering) som:
  - utvecklar befintliga eller skapar nya mötesplatser eller
  - bidrar till att stärka kommundelens identitet och framtidstro eller
  - bidrar till en tryggare och trivsammare miljö eller
  - gör kommundelen attraktivare för de som bor och verkar där.
2. vara till för en bred målgrupp eller komma så många som möjligt till del.
3. inte strida mot kommunallagen eller andra lagar och regler som begränsar vad en kommun får göra, samt i övrigt inte strida mot svensk lagstiftning, t.ex. genom att vara diskriminerande, miljöförstörande etc.
4. inte kosta mer än 200 000 kronor.
5. långsiktigt kunna skötas och underhållas antingen genom egen/lokal insats eller av Nässjö kommun.
6. placeras eller genomförs på en plats som allmänheten har fri tillgång till.

7. lämnats in till Nässjö kommun inom angiven tidsperiod.

Definition fysisk investering

Med fysisk investering menas förbättring eller nyanläggning av en konstruktion eller plats, t.ex. badbrygga, lekredskap, bänkar, plantering i park, skulpturer, belysning etc.

Vem får lämna förslag?

Nässjö kommun bjuder in boende inom planeringsområdena att delta i idéinlämningsfasen. Vid inlämning av idéer ska förslagsställaren uppge namn och kontaktuppgifter men det är valfritt om namnet ska publiceras.

Vem får prioritera?

Alla boende inom planeringsområdena, oavsett ålder, får delta i prioriteringen av de inkomna förslagen genom röstning.

Antal röster

Varje person har totalt tre röster att fördela på de röstningsbara förslagen. Rösterna kan fördelas fritt på 1-3 förslag. Resultatet av röstningen fastställer prioriteringsordningen av åtgärderna.

Arbetsätt

Projektet kommer att lägga stort fokus på att få ett så stort deltagande som möjligt från de som bor i de berörda planeringsområdena. En framgångsfaktor för detta är kontinuitet och att metoden prövas ett antal gånger.

Arbetsättet ska präglas av tillit och medskapande mellan alla parter. De lokala föreningarna har en viktig roll att spela i projektets alla delar, från uppstart till färdig åtgärd. Internt bygger projektet på ett nära samarbete mellan berörda förvaltningar och kommunala bolag.

Arbetsmetoden medborgarbudget är en lärandeprocess som kommer att utvärderas och utvecklas under projektiden.

Här följer en liten berättelse om hur ett förslag kan gå från idé till verkstad genom medborgarbudget.

Alma 10 år går till den lite tråkiga lekplatsen varje dag, mest för att det inte finns så mycket annat att göra där hon bor. Hon har länge drömt om att lekplatsen ska få en fin kompisgunga. En dag i skolan berättar läraren om ett nytt projekt med namnet "En halv miljon idéer" som hennes kommun ska starta – "Ja!" tänker Alma, "jag har ju jättemycket idéer!" Efter skolan går hon hem och berättar om detta för sina föräldrar och tillsammans går de in på bemsidan som kommunen satt upp för projektet. Gemensamt läser de igenom kriterierna för vilka typer av förslag man kan lämna in, och kontrollerar samtidigt att deras hus ligger inom samma planeringsområde som lekplatsen Alma går till varje dag. "- Vad bra!" utbrister familjen, "- då kan vi lämna in Almas idé om en

kompisgunga!'. Tillsammans markerar de ut lekplatsen på den digitala kartan och skickar in förslaget via hemsidan till kommunen.

På kommunledningskontoret får projektledaren ett mail om Almas förslag. Projektledaren ser att många förslag som kommit in handlar om att göra den tråkiga lekplatsen roligare. Projektledaren tar kontakt med Alma och alla de andra som lämnat idéer om lekplatsen och ordnar ett möte där de alla får träffas. På mötet får alla rita och diskutera vad det är lekplatsen behöver för att bli så där rolig som barnen vill. De vuxna lyssnar på barnen och Alma tycker det är jättekul. Mötet resulterar i att ett nytt, gemensamt förslag arbetas fram, som kommunen sedan kostnadsberäknar. Förslaget läggs upp på hemsidan, och till Almas stora glädje tyckte tillräckligt många om deras idéer för lekplatsen för att deras förslag ska genomföras. På den nu mycket roligare lekplatsen leker Alma med glädje varje dag. På mötet kommunen anordnade lärde hon dessutom känna nya kompisar och grannar hon knappt pratat med innan, så nu behöver hon aldrig mer leka ensam.

Geografisk omfattning

”En halv miljon idéer” genomförs i planeringsområdena Flisby, Ormaryd, Solberga, Äng, Fredriksdal, Grimstorp, Stensjön och Sandsjöbygden. Se kartan sist i dokumentet för planeringsområdenas geografiska avgränsning.

Övergripande tidsplan

Projektet startar våren 2016 och pågår till vintern 2020.

Budget

Varje planeringsområde har totalt 500 000 kronor till fysiska investeringar som uppfyller kriterierna ovan. Investeringsåtgärderna ska ligga inom planeringsområdets fysiska grändser. Den totala budgeten för samtliga för samtliga åtta planeringsområde är på totalt 4 000 000 kronor. Kostnader för marknadsföring, informationsmaterial, arbetsprocess, invigningar etc. är en del av ordinarie driftbudget.

Organisation

Projektet styrs av en politisk styrgrupp och en tjänstemannastyrgrupp. För det praktiska arbetet finns en projektgrupp bestående av tjänstemän från kommunledningskontoret, kultur- och fritidsförvaltningen, samhällsplaneringskontoret, tekniska serviceförvaltningen och Nässjö Affärsverk AB (NAV Entreprenad). Projektet leds av kommunledningskontoret. Projektgruppen deltar aktivt i insamlande av idéer, urval av idéer utifrån fastslagna kriterier, kostnadsberäkningar och genomförande. Projektgruppen ska också återkoppla projektet till respektive organisation under arbetets gång.

Politisk styrgrupp

Kommunstyrelsen utskott I

Tjänstemannastyrgrupp

Centrumgruppen

Projektgrupp

Projektgruppen består av:

Projektledare, planerings- och utvecklingsavdelningen
 Projektledare, planerings- och utvecklingsavdelning
 Utvecklingsstrateg, planerings- och utvecklingsavdelningen
 Planarkitekt, samhällsplaneringskontoret
 Projekterings-/utredningsingenjör, tekniska serviceförvaltningen
 Anläggningschef, kultur- och fritidsförvaltning
 Arbetsledare, NAV Entreprenad.

Projektplan

Geografisk indelning

”En halv miljon idéer” kommer att arbeta med de åtta planeringsområdena enligt indelningarna norr och söder i tvåårscykler.

Norr består av Flisby, Ormaryd, Solberga och Ängs planeringsområde

Söder består av Fredriksdal, Grimstorp, Stensjön och Sandsjöbygdens planeringsområde.

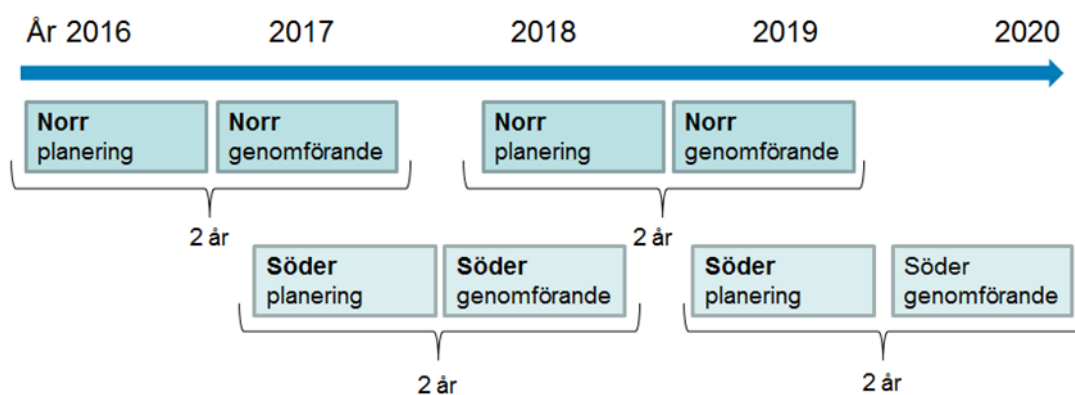
Tidsplan och fördelning av budget

Varje planeringsområde har totalt 500 000 kronor till fysiska investeringar. Pengarna fördelas på två medborgarbudgetprocesser per planeringsområde som genomförs under en fyraårsperiod. Varje medborgarbudgetprocess har därmed en budget på 250 000 kronor. Varje enskild investering får enligt kriterierna inte kosta mer än 200 000 kronor.

Första året i en process är planeringsår då invånarna lämnar in sina idéer och beslutar vilka åtgärder som ska genomföras. Andra året genomförs investeringsåtgärderna.

Projektet inleds med en uppstartsfas januari-april 2016 där projektplan, kommunikationsplan, kriterier och projektupplägg förankras och fastställs.

Den första medborgarbudgetprocessen börjar i norra kommundelen våren 2016 och fortsätter sedan enligt följande:

Beskrivning av medborgarbudgetprocessen

Den tvååriga medborgarbudgetprocessen är uppdelad i olika faser. Efter varje fas utvärderar projektgruppen arbetssätt och resultat för att kunna förbättra processen till nästa omgång. Blogg och hemsida uppdateras kontinuerligt under varje fas och fungerar som en direktlänk till kommuninvånarna där de kan följa projektets olika steg.

År 1 Planeringsår

Uppstartsfas (februari – maj)

- Föreningar informeras och engageras för att tillsammans med kommunen bland annat sprida information på bästa sätt och arrangera fysiska möten i idéinlämningsfasen.
- Informationsspridning till medborgarna i berörda planeringsområdena, bland annat med hjälp av föreningarna (hushållsutskick, affischering, sociala medier, hemsidan, blogg etc.)

Idéinlämningsfas (maj-augusti)

- Medborgarna får lämna in förslag genom fysiska möten, kartverktyg på hemsidan och e-post.
- Alla inkomna förslag visas i kartverktyget på hemsidan.

Bearbetningsfas (juni-oktober)

- Preliminär bedömning enligt kriterierna
- Löpande återkoppling och dialog om inkomna förslag med förslagsinlämnare
- Bearbetning och kostnadsberäkning av godkända förslag

Prioriteringsfas (november)

- Marknadsföring av röstning
- Presentation av röstningsbara förslag
- Röstning under 2-3 veckor genom fysiska möten och utställningar i planeringsområdena samt via webbverktyg
- Presentation av röstningsresultatet för allmänhet på hemsidan

Planeringsfas av åtgärder (december – februari)

- Planering av genomförande av åtgärder inklusive tidsplan
- Presentation av tidsplan för allmänheten

År 2 Genomförandeår

Genomförandefas (mars – december)

- Åtgärderna genomförs
- Slutförda åtgärder uppmärksammas och firas, till exempel genom invigning
- Ekonomisk uppföljning och utvärdering av åtgärder

Alternativt arbetsätt

För de planeringsområden som inte vill använda sig av medborgarbudget och ovan beskrivna arbetsätt, finns möjlighet att genomföra projektet med ett alternativt arbetsätt. Den stora skillnaden är att föreningarna i planeringsområdet tillsammans tar ett mycket större eget ansvar för processen.

Oavsett arbetsätt är övergripande syfte och mål detsamma. För att säkerställa dialog, delaktighet och medskapande för samtliga invånare i planeringsområdet, samt att åtgärderna uppfyller fastställda kriterier och mål, måste vissa förutsättningar vara uppfyllda för att det alternativa arbetsättet ska vara aktuellt. För att föreslagna åtgärder slutligen ska finansieras inom ramen för avsatt budget för ”En halv miljon idéer”, ställs också krav på återrapportering och utvärdering.

Förutsättningar

Följande förutsättningar ska vara uppfyllda för att det alternativa arbetsättet ska vara aktuellt:

- Föreningarna i planeringsområdet ska vara överens om att de vill använda det alternativa arbetsättet istället för medborgarbudget.
- Alla boende i planeringsområdet ska få möjlighet att delta i förslagsprocessen, inte bara föreningarnas medlemmar.
- Det ska finnas transparens och återkoppling i projektets olika faser så att både Nässjö kommun och medborgarna i planeringsområdet kan följa projektet.
- Planeringsområdet har en budget på 500 000 kronor till fysiska investeringsåtgärder som ska uppfylla fastställda kriterier för ”En halv miljon idéer”. Åtgärderna ska slutgiltigt godkännas av Nässjö kommun.
- Föreningarna ska ta fram en gemensam projektplan som beskriver hur de ska arbeta för att nå så många medborgare som möjligt, hur de ska samla in förslag, hur prioriteringsprocessen ska gå till, tidsplan, organisation samt hur transparens och återkoppling ska säkerställas.
- Projektet ska genomföras under en fyraårsperiod, där första året är ett planeringsår. År två till fyra genomförs åtgärderna.

Roller och ansvar

Det alternativa arbetssättet innebär att föreningarna i planeringsområdet gemensamt tar ett stort ansvar för processen från idégenerering till prioritering av åtgärdsförslag. Föreningarna ansvarar för att:

- samla in idéer, bearbeta och formulera förslag så att alla boende i planeringsområdet får möjlighet att delta i förslagsprocessen.
- kommunicera med berörda föreningar och boende under projektets gång.
- ta fram en gemensam prioriteringsordning för framtagna åtgärdsförslag som kan genomföras inom ramen för ”En halv miljon idéer”.
- lämna in prioriteringsordningen till Nässjö kommun senast den 31 december det kalenderår som är planeringsår.
- tillhandahålla Nässjö kommun löpande information under projektets gång.
- följa upp och utvärdera projektet.

Nässjö kommuns roll under planeringsåret är med detta arbetssätt att säkerställa att projektets övergripande mål och syften uppfylls. Nässjö kommun ansvarar för att:

- godkänna föreningarnas projektbeskrivning.
- följa hela projektet utan att aktivt delta i processen förrän den föreslagna prioriteringsordningen ska fastställas och åtgärderna ska genomföras.
- granska och fastställa föreslagen prioriteringsordning senast den 31 mars kalenderåret efter planeringsåret.
- lägga ut den information om projektet som föreningarna tillhandahåller på webbplatsen för ”En halv miljon idéer”.

Genomförandet av åtgärderna sker precis som i medborgarbudget i samarbete mellan föreningar och Nässjö kommun.

Effektmål

- Minst tre fysiska åtgärder ska ha genomförts i planeringsområdet när projektet är slut.
- Minst 40 procent av invånarna i planeringsområdet som är äldre än 5 år, ungefär lika många män som kvinnor, ska ha deltagit i förslagsprocessen.

Uppföljning och utvärdering

Föreningarna ska efter planeringsåret redovisa följande i en uppföljnings- och utvärderingsrapport:

- Antal genomförda aktiviteter för förslagsinlämning och prioritering under planeringsåret
- Antal personer som deltagit i aktiviteterna, uppdelat på kön och åldersgrupper
- Positiva och negativa erfarenheter av arbetssättet
- Förslag på hur arbetssättet kan förbättras

När samtliga åtgärder är genomförda ska Nässjö kommun och föreningarna göra en gemensam uppföljning och utvärdering av hela projektet.

Karta över planeringsområdenas geografiska avgränsning

Norr: Flisby, Solberga, Äng och Ormaryd

Söder: Fredriksdal, Grimstorp, Stensjön och Sandsjöbygden

